

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, poštni predal št. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 14.398.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din začasno 6 Din.

Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglaš:

Prostor 1x55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte. Sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne preste.

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., št. 26.

Četrtek

„Naprejeva“ številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo

Kmetko-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Politika in strokovne organizacije.

URSSJ temelji, kakor znano, na temelju samostrokovne borbe in politične nevtralnosti, pravi pa, da je internacionalen. Da mora zaiti delavska strok. organizacija, ki svojih članov politično ne vzgaja, v oportunizem in sindikalizem, o tem smo v »Napreju« že dovolj pisali in podprli svoje trditve z argumenti, katerih si doslej naši sindikalisti niso upali pobijati. Gre še zato, kaj je v internacionalnosti naših sindikalistov.

Popolnoma napačno je mnenje, da je prava in zadostna internacionalnost v tem, da je kakšna stranka ali strokovna organizacija formalno pridružena politični ali strokovni Internacionali. Naša stranka n. pr. ni formalno priključena ne londonski ne moskovski Internacionali, vendar pa vodi popolnoma internacionalno politiko, t. j. naše delo in stremenje je v skladu z delom in stremenjem vsega internacionalnega razredno zavednega delavstva. V tem je bistvo.

Iz člankov dr. Ottona Bauerja, ki jih je v prevodu objavil »Naprej«, je bilo to jasno videti. Iz tega članka bo videti, da prodirajo spoznanja, ki vodijo nas, tudi še drugod, kar izpričuje govor R. Stenhuisa (ki je predsednik nizozemske strokovne zveze), na kongresu nizozemske socialno demokratične stranke, ki se je vršil letos ob veliki noči.

Bistvena vsebina njegovega govora: Živimo v dobi ostrih razrednih nasprotij. Izvršile so se velike ekonomske in politične spremembe:

V Rusiji vlada ostali kapitalistično vladani Evropi nasprotna sila. To ne bo ostalo brez vpliva na industrijske in socialne razmere v srednji in zapadni Evropi. Če bodo dobili ruski delavci prave pojme o razmerah v ostali Evropi, potem zveza z njimi ne bo samo mogoča, temveč tudi nujna. Ta zveza bo pomenila potem tudi zvezo z vsemi narodi na vzhodu. — Dolgovi evropskih držav so silno narasli, od 280 milijonov zlatih mark pred vojno na 1255. To pomeni, da mora družba plačevati krvave davke bančnemu kapitalu, katerega dohodki se množijo brez dela. Finančna avtokracija obvladuje vse naše življenje. Posledica tega je vedno večje izkoriščanje delavcev. Koncentracija kapitala je napredovala, ker so bili z inflacijo v večini držav razlašeni vsi mali posestniki. Silno ostro je nasprotje med produktivnimi silami, produktivsko zmoglostjo in dejansko produkcijo. Produktivna sredstva so velika in izpopolnjena kakor še nikoli, delavski razred v Evropi pa živi tako bedno kakor še nikoli. Mislim pa, da delavci niso ovce in mi ne njih pastirji, ki bi morali nanje paziti, da ne bi ušli čez mejo nezadostnega kapitalističnega pašnika.

V Nemčiji, na Balkanu, v podonavskih deželah in v Italiji so se razmere zelo poslabšale, so slabše kakor pred vojno. Na Francoskem in v Belgiji so bankarske mahinacije napravile delavstvu veliko škodo. V deželah, kjer so se razmere za delavce v primeri s predvojno dobo izboljšale, grozi nevarnost, da se bodo zopet izenačile, torej poslabšale. V takem času smatra-

ti strokovne organizacije samo za aparat, ki naj skrbi za mezde, je nesmisel, ki ga lahko priporočajo le ljudje, ki prav nič ne mislijo. Delavsko gibanje pa ima nalogo delavstvo poučevati, kako more premagati kapitalizem, ne pa, kako naj se s kapitalizmom pobota.

Socialistično delavsko gibanje mora premagati kapitalistično gospodarstvo. Za to je potrebno:

1. strokovno gibanje mora biti politično orientirano;
2. združiti je treba politična in gospodarska bojna sredstva;
3. potrebna je nova taktika, ki delavce uči, kako naj se uporabijo gospodarska sredstva v političnem boju in
4. internacionalen program in internacionalen boj.

Politična orientacija strokovnega gibanja je neizogibna in se širi. V različnih deželah se različno manifestira. V nekaterih deželah se pojavlja tako, da se odtuja socialni demokrati.

Politična orientacija strokovnih organizacij je potrebna zato, da se lahko gospodarske sile proletariata uporabijo za službo velikih socialističnih ciljev. Če ostane strokovno gibanje omejeno na posamezne skupine z omejenimi cilji, lahko postane to socializmu škodljivo. Tako in radi tega je na pr. postalo iz nemške revolucije (1. 1918) le veliko mezdno gibanje.

Tajna pogodba pred sodiščem

(Demokracija v Konsumnem društvu za Slovenijo).

Predpogoj demokracije je enakost. Brez enakosti ni mogoč in nikdar ne bo mogoč demokratizem, ampak bodo še nadalje vladali posamezniki in se za vlado med seboj topli, ljudstvo pa bo plačevalo stroške.

Vsi, ki nočejo demokratizma, pobijajo enakost. »Nezmotljivi« papež ne bo nikdar priznal, da so si ljudje enaki. Privilegirani duhovniki, generali, dvorni svetniki, tudi manjši svetniki in končno tudi mežnarji in ministranti, sploh vsi, ki jim je kapitalistični sistem prišil vsaj eno zvezdico, ki jih povišuje nad druge, vsi trdijo, da enakosti ni in da je sploh nemogoča. Pri tem govorijo zelo »pametno«: ljudje niso enako veliki, niso enako močni, ne vidijo enako, nimajo enake izobrazbe, nimajo enakih možganov itd.

Če bi šlo za tako enakost, je treba priznati, da ljudje res niso in nikdar ne bodo enaki. Ker pa take enakosti nikdar nihče ni zahteval, je tako razlaganje neumno ali pa hudobno. Pri izobražencih vselej hudobno, kajti izobraženi vedo, da za tako enakost sploh ne gre.

Za pogodbeno enakost gre. Za tisto enakost se borimo, da bomo vsi enaki pred družabno pogodbo, pred zakonom.

In te zakonite enakosti nam vladajoči kapitalisti ne priznavajo. To zakonito enakost nam odrekaajo. To enakost smatrajo za nemogočo in za dokaz navajajo, da ljudje niso enako veliki, močni, pametni itd. Nerazsodni ljudje tej demagogiji verujejo in se dajo od »velikih«, od »močnih«, od »pametnih« itd. izkoriščati, češ, kaj bomo mi, ki smo majhni, slabi, nevedni...

mi moramo ubogati in pridno delati za — »pametne«.

Tako se zgodi, da bolnik zdravega nosi, kakor v pravljici o volku in lisici. Kakšen pritlikavec se napihne in veliki ljudje verujejo, da je treba pritlikavca ubogati, ker je »velik«. Delavstvo, ki je močno, da nosi na svojih ramah ves svet, misli v svojem obupu, da je majhno in slabotno, v resnici pa prihaja ta slabost le od lisice, ki sedi delavstvu na tilniku in mu pije kri.

Ko so to spoznali socialisti, so si postavili svoje zakone, svoje lastne družabne pogodbe in so skušali z izvrševanjem teh pogodb v medsebojnih razmerah odpraviti kapitalistično izkoriščevanje. Najprej so mogočnejši take pogodbe sploh prepovedovali, končno so se pa le morali udati in priznati pravico do organiziranja vsem ljudem, ne le bogatim. A tu so poslali v te organizacije svoje hlapce, ki naj onemogočijo sodelovanje, ali pa naj vodstvo teh organizacij držijo v svojih rokah, da bo delalo proti članstvu in za kapital, za mogočnejše.

Vsi razdori v vseh organizacijah so posledica tega kapitalističnega trika. Proti temu triku je samo eno sredstvo, namreč zavednost. Le zavedni člani se ne dajo zapeljati, edinole zavedni člani so zmogni o pravem času spoznati delavčevce in vztrajati v organizaciji tudi v težkih časih, n. pr. tudi takrat, ko so kapitalistični hlapci razlagali, da je pravilnik le kos papirja. S tem, da so svojo prostovoljno sklenjeno družabno pogodbo tudi v težkih časih izvrševali, so potrdili na novo svojo trdno voljo vztrajati pri pogodbeni enakosti, pri predpogoju vsega demokratizma.

V Konsumnem društvu za Slovenijo te pogodbene enakosti ni bilo, tam se niso upoštevale določbe zadružne pogodbe, zadružnih pravil. Če je članstvo začelo izpregledovati, so se pravila hitro izpremenila, da je ostalo vse pri starem. Niti volja občnega zbora se ni upoštevala, kajti ogromna večina delegatskih glasov ni bila dovolj za izvršitev pravičnih izprememb, ker so si voditelji lastili pravico odločevanja.

Končno je spoznanje prodrlo že v najvišje kroge, že tudi do tistih članov, ki vidijo samo tik pred nosom. Če se kupujejo globase po 4 Din, prodajajo se pa po 10 dinarjev, torej s kosmatim dobičkom 150 odstotkov, mora uvideti tudi slepec, da nekaj ni v redu. Zahteva pa demokracije je postajala čim dalje bolj splošna in bilo je pričakovati, da bo na občnem zboru zmagovalo članstvo proti privilegiranim posameznikom.

Da to zmago članstva preprečijo, so si kristanovci izmišljevali razna sredstva. Nikdar pa niso priznali, da imajo ta namen, kajti tak namen je ne le očitno protisocialističen, torej proti družbi, ampak nasprotuje tudi državnim zakonom. Tajili so ta svoj namen pred člani, da bi jim ne ušli izpod jarma, obenem pa tudi pred državnim zakonom, da bi ne prišli v zapor.

Januarja 1923 je bila v ta namen sklenjena neka posebna pogodba, po kateri se štirim članom direktorija dajejo posebne pravice, izredni privilegij. Zavedni člani so že prej vedeli, da hočejo kristanovci svojo oblast v Konsumnem društvu zasigurati za

večno in v »Napreju« je bilo proti temu mnogo člankov objavljenih. Tako n. pr. proti določbi, da morajo biti štirje uradniki v ožjem načelstvu, ki odločuje o vseh najvažnejših vprašanjih. Zadruga je bila s to določbo izročena na milost in nemilost svojim vodilnim uradnikom, obenem je bilo s tem rečeno, da drugi delavci sploh niso zmogni za izvolitev v ožje načelstvo. O mnogih drugih podobnih ukrepih pa člani sploh niti zvedeli niso, tako tudi ne o pogodbi iz januarja 1923. Šele 16. marca 1924 je izšel prvi članek v »Napreju« o tem in prav interesantno je, da ga je napisal takratni sodrug in sedanji kristanovec Jos. Pastorek, ki je podpisan zraven Golouha pod »Delavsko Politiko«, vendar pa znanec zatrjuje, da ni kristanovec. Takrat smo zvedeli za to pogodbo, in ker se je istega dne vršil tudi občni zbor Konsumnega društva, je bilo precej debate o njej. Med branitelji te pogodbe je bil tudi Kristan in ostala je v veljavi. Veljala je vse dotlej, ko sta postala Dražil in Urbančeva Kristanu neprijetna, da jima je hotel vzeti privilegije, katere je jima prej privoščil. Ne da bi se količkaj oziral na pogodbo je vrgel oba na cesto.

Seveda sta se branila pred sodiščem, saj sta imela pogodbo v rokah. In tu se je zgodilo, da je »dobri gospodar« zopet enkrat javno pokazal svoje zmognosti, svojo nezmotljivost in dalekovidnost. Nam, ki »nas je zavzela strast in zapustila preudarnost in pamet«, nam se zdi, da ni imel namena doseči to, kar je dosegel.

Kristan je bil namreč prepričan, da bodo njegovi ljudje pod prisego izpovedali, da ta pogodba ni bila mišljena za res, ampak le na videz. Res so vsi potrdili, da je bila fiktivna, navidezna, iluzorična. Na razna vprašanja so na široko razlagali, kako je pretela Konsumnemu društvu nevarnost od komunistov in bernotovcev, da bi dobili na občnem zboru večino in da bi izvolili drugo načelstvo in da je bilo v ta namen treba zaščititi staro načelstvo s posebno pogodbo. Zato da so dobili to pogodbo, po kateri spadajo v načelstvo tudi če ne bi bili izvoljeni, odsloviti jih pa Konsumno društvo sploh ne more drugače, kakor če jim da milijonsko odškodnino. Niso pa dobili te pogodbe zato, da bi bili sami osebno zasigurani v službi.

Tako so govorili kristanovci. Precej članov Konsumnega društva je pa poslušalo in ti so si mislili, da je to vse drugače nego prejšnja obramba te pogodbe. Prej so namreč kristanovci razlagali, da je pogodba potrebna zato, ker vendar ne gre, da bi človeka po 15-letnem delu vrgli na cesto. Mnogi so tako govorili, nešteto priče je za to in med njimi tudi najmerodajnejši mož, takratni predsednik nadzorstva Jos. Udovč, ki je v debati z našimi ss. K. Kisovcem, Izo Prijateljemo in Z. Bernotom tudi sam tako opravičeval to pogodbo. In bili so zaslišani kot priče in so izpovedali, da je bilo tako.

Da bo ovrgeto to prepričanje, je predlagal Kristan, naj bodo zaslišani tudi sedanji člani načelstva. Ker pa to ne gre, da bi pričali kot taki, so na hodniku odstopili od načelstva in pozneje so bili res zaslišani. In so tudi oni potrdili, da je bila pogodba sklenjena samo proti komunistom in ber-

notovcem. In so pod prisego potrdili, da so uganjali v zadrugi »politiko«, najumazanejšo politiko, nepošteno politiko. Da so delali proti zakonu in proti združnim pravilom, da so delali fiktivno. Jos. Udovč je priznal, da je napram pričam tako govoril, pa to je bilo potrebno, saj je bila pogodba napravljena proti komunistom in bernotovcem in sem jim moral tako izjaviti, da bodo verjeli, da pogodba ščiti 15-letne delavce. (To ni doslovno, to je le vsebina njegovega nerodnega in res težavnega govora).

Leona Patika iz Radovljice je sodnik opozoril na to, da je bila pogodba torej sklenjena z veljavnostjo za ene, ne pa za druge. Če zmagajo komunisti in bernotovci, bo pogodba veljavna (t. j. v Kons. društvu ostane vse pri starem, ali pa bo plačal toliko, da pojde rakom zvižgat) če pa hočete odstraniti Dražila itd. vi sami, potem pogodba ne velja. Patik na to ni znal dati odgovora, še razumeti ni mogel. Včasih je bil Patik socialni demokrat, zdaj pa je samo »socialist«, demokracije se je otrešel.

Torej imamo pred sodiščem ugotovljeno, da so ti gospodje delali pogodbo, ki bo veljala za bogove drugače nego za voličke (Quod licet Jovi, non licet bovi — kar je dovoljeno Bogu, ni dovoljeno volu).

In vendar imamo še vedno »Delavsko Politiko«, ki prodaja socializem teh bogov!

V »Konsumentu«, ki ga urejuje ne baš revni Anton Kristan, čitamo (15. VI. 1926.) v poročilu o običnem zboru Konsumnega društva takole:

»Obični zbor se je vršil v redu. Gotovi elementi so pač hoteli izkoristiti težko gospodarsko krizo, ki je zagrabila vse naše gospodarsko življenje — glej: redukcijo delavcev v rudnikih, plavžih, brezposelnost v lesni in drugi industriji — in kovati iz tega v svoje csebnosti ali klikarske namepe kapital. Vse jim je dobro. Celo v tožbi »Dražila« so se temu penudili za priče kljub temu, da so poprej v javnosti rajčali: »Zapreti jih dajte... Strašna slepota je človeka«, ki ga je zavzela strast in zapustila preudarnost in pamet...«

Odkar so začeli Kisovci, Bernot in Prijatelj kovat kapital za svoje namene, so se zelo odebili in prav žal mi je, da je šel Pastorek med »revne« in med tiste »ki so se že kaj naučili.«

Pri soc. demokratih bomo pa pogodbe sklepali in izvrševali za vse strani enakoveljavne, ker ne verjamemo, da ima kdo kakšne predprave. Zato smo za javnost. Delavci bodo pa odločili, kaj je bolj prav.

Din 85.- je carine za le čevlje
»VOIKA« ne plača nič carine, ker sam izdeluje, zato samo:

Din 159.-

in damski ševro edino pri
»VOIKA« Ljubljana.
Razpošilja se tudi po poštne povzelnju

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Peter Grča:

Dreta in smola.

1. Tajinstvena moč gospoda Paragrafa.

Nikarte misliti, da sta gospoda Pišmevuh in Dolgouhi dve različni osebi. Jok! Eno samo telo in duh sta. Nekoč — tega še ni dolgo — sta bila pač dva, ki sta hodila, kakor je veleval takratni cestni policijski red, eden po levi, drugi po desni, včasih, kadar je bil ob strani prevlekl drenj, pa oba hkrati po sredi, eden gor, drugi dol ali vstric, da ni bilo zamere ne na to, ne na ono stran in je bila zadovoljna tudi visoka gospoda.

Red mora biti. Že zavoljo paragrafov, ki izgledajo kakor zverženi in izpačeni obrazi, da spodobnega podanika že ob samem pogledu nanje spreleti groza. V postavi stojé sami v vrsti kakor vojaki na paradi ali voščene figure za steklom v panoptiku. Mirni so in ne storé nič, dokler jih ne zdražiš.

„Brez ikoh lna produkcij“

Ljubljana, Poljanski nasip 10/34

pošlje vsakemu naročniku Napreja zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Najboljši šivalni stroj in kolo

Je edino le

GRITZER in ADLER

GRITZER in ADLER

za domačo obrt in industrijo v vseh opremlj.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezenju brezplačen - Večletna garancija - Delavnica za popravila - Nizke cene, tudi na obroke

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika

Razno.

r Na Jesenicah je hotela preteklo nedeljo tamošnja podružnica »Svobode« razviti svoj prapor. Radovljiški srezki poglavar pa je razvitje prepovedal, ker je na praporu slika Karla Marksa. — Na Jesenicah so našim zaupnikom 1. maja zaplenili naš »Majski spis«, iz kakšnega razloga, nismo mogli zvedeti, ker pa ima na prvi strani Marksovo sliko, je morda tudi že slika sama tako vplivala? Nima mnogo smisla rohniti z besedami nad tako reakcijo, kakor radi tega gotovo tudi v Beograd v avdienco ne pojde noben proletarec, temveč je edini pametni odgovor na ta histerični izbruh reakcije: organizirati proletarijat po marksističnih načelih in usposobiti ga za razredni boj po Marksovih naukih.

r Kako to, da je imela ista vest tako različne posledice? Pred nekaj tedni je poročalo »Jutro«, da je TPD intervjuvala pri vladi, naj potrdi g. Sitterja kot trboveljskega župana. Kolikor se spominjamo, »Delavska politika« takrat ni nič reagirala na to »Jutrovo« poročilo, ko je pa pred par dnevi »Slovenec« potrdil isto, kar je »Jutro« pisalo, je »Delavska politika« vzrojila, na koncu odgovora pa napisala, da radi take zahrbtnje politike klerikalcev socialpatrioti tudi v Ljubljani ne pojdejo več v kompromis z njimi.

r O novostih v delavskem gibanju ve poročati »Jutro«. Pravi namreč, da so pogoreli med socialpatrioti oni, ki so zagovarjali kompromis s klerikalci v ljubljanski občinski politiki, med komunisti pa so krahirali skrajni levičarji z Guštinčičem v korist Štruklju, Makucu in Sedetu, ki so, po »Jutrovem« poročilu seveda, menda celo v Moskvi zmagali. Med SPJ in »Jutrovci« so simpatije že stare, zdaj bodo prišli pod »Jutrovo« protektorat torej še Milojković - Štrukljevi »ujedinjaši«. Napolitični sindikalisti to lahko prenesejo.

Gerje pa, kadar tak paragraf oživi. Tedaj se začne čudni zvitek odmotavati kakor gad na pomladanskem solncu; najprej počasi, nesigurno, kakor da se pripravlja na skok, nato pa vedno hitreje in hitreje, vijugaste linije dobé določnejšo obliko, štrana se slegne v dolgo ozko ničo, po zraku zabri in zapiska, da začutiš skelečo bolečino prvega udarca šele, ko imaš že tretjega na plečih. Tako naglo gre to. Ničle so urne; zato so okregle in nimajo konca kakor kranjska klobasa.

Vselej, kadar imam priliko opazovati divjanje gospoda Paragrafa, se spomnim čevljarja Rudelja iz otroških let tam nekje v šentjakobski fari. Bil je mož starega kova, suh in visok, s častljivo plešo kakor sv. Frančišek. Na marelitem nosu, podobnem kitajski strehi, so mu ždela dvojna očala; kadar jih je natikal, je bilo kakor da si zavezuje čelo. Kajti nosil jih je navezana okoli glave tako, da sta mu bingljala zadaj

r Parlament v Beogradu je sprejel podaljšanje uradniške nestalnosti za tri leta, prečitanih je bilo nekaj interpelacij in na počitnice bodo šli kmalu poslanci. — Odbor za pobijanje korupcije je prečital interpelacijo Jugoslovanskega kluba glede neke koruptne pogodbe, ki jo je baje sklenil bivši minister dr. Žerjav z delniško družbo »Nihag«. Ne bo storil sile korupciji naš buržuazni parlament!

r Plebiscit v Nemčiji ni uspel, od približno 39 in pol milijona volilcev jih je glasovalo nekaj manj ko 16 milijonov, torej ne 50 odstotkov. Za razlastitev bivših vladarjev brez odškodnine je glasovalo nad 15 milijonov volilcev. To pomeni, da so glasovi odločnih republikanskih strank (soc. demokratov in komunistov) zelo narasli. Največ glasovalcev so dala seveda velika mesta, ki so obenem industrijska središča, najmanj katoliške kmetijske pokrajine na Bavarskem; delavci so se držali razmeroma povsod dobro, glasovali so za razlastitev brez odškodnine celo v okrajih, kjer so močne klerikalne strokovne organizacije, čeprav so, kakor znano, nastopili proti plebiscitu celo škofje in seveda tudi vodstvo nemške klerikalne stranke, tkzv. centruma. — Nad 15 milijonov glasov je veliko število, ker je pa vseh volilcev v Nemčiji skoraj 40 milijonov, razredna zavednost nemških delavcev torej še ni dovolj velika, kajti potrebno število glasov bi bili lahko dosegli delavci sami brez pomoči iz malomeščanskih slojev. Merilo za delavsko zavednost je politika delavskih strank, nemški delavci pa so precej časa dopuščali, da so soc. demokratični voditelji uganjali socialpatriotizem, a komunisti so se grizli med seboj, kdo bo bolj moskovski ko Moskva sama. Posledica je tak rezultat plebiscita, ki je pa pokazal vendarle tudi znake ozdravljenja.

r Štrajk angleških rudarjev traja dalje, angleški parlament pa razpravlja o zakonu o reorganizaciji rudarske industrije. Vladni projekt zakona določa 8 urni delavnik, združenje malih rudnikov v eno samo podjetje, v rudnikih ne smejo biti zaposleni delavci mlajši ko 18 let, rudarske delniške družbe morajo sprejeti v svoja pravila določbo, da pripade del čistegeta dobička rudarjem. — Tajnik rudarske strokovne organizacije Cook je baje izjavil, da bodo rudarji rajši sprejeli znižanje plač kakor podaljšanje 6-urnega delavnika. Delavska stranka pa je sklenila vladni predlog zakona o reorganizaciji rudnikov odkloniti in pobijati. — Kakor so poročali časopisi, se mora premag radi stavke že uvažati na Angleško, kar je zelo značilno, kajti doslej so izvažali iz Anglije velikanske množine premoga, posledice stavke so torej že zelo občutne; seveda pa bi bilo brezpogojno potrebno v interesu ne samo angleških rudarjev temveč vsega delavstva uvoz premoga na Angleško preprečiti.

r Zvišanje mezdnih razredov v splošnem zavarovanju. OUZD nas prosi, da objavimo: Ravnateljstvo osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je predlagalo ministru za socialno politiko, da se najvišja zavarovana mezda poviša in vsaj deloma prilagodi dejanskim razmeram. Minister za socialno politiko je z naredbo št. 380 od 9. aprila 1926, razglašeno v »Uradnem listu« ljubljanske in mariborske oblasti 18. maja 1926, zvišal najvišjo zavarovano mezdo od 40 Din na 48 Din na ta način, da bodo odslej uvrščeni v 17. mezdni razred le

oni delojemalci, ki prejemaajo dnevne mezde nad 40 Din in največ 48 Din, v novi 18. mezdni razred pa oni, ki zaslužijo več ko 48 Din dnevno in sicer znaša zavarovana mezda za ta razred 48 Din. Za delojemalce, spadajoče v novi 18. mezdni razred znaša dnevni prispevek: za slučaj bolezni 2.88 Din (1.44 za delojemalca), za delavsko zbornico 0.24 Din (0.24 za delojemalca), za borzo dela 0.14 Din (0.07 za delojemalca). — Denarne dajatve po 18. mezdnem razredu pa znašajo: dnevna hranarina 32 Din, dnevna porodnina 36 Din, dečja oprema 672 Din, pogrebina 1440 Din. — Naredba o ustanovitvi novega meznega razreda stopi s 1. julijem t. l. v veljavo. Kei se bodo torej od tega dneva dalje predpisovali prispevki tudi po tem mezdnem razredu, obenem pa odmerjale tudi dajatve, je v interesu prizadetih zavarovancev, da skrbje za pravočasno pravilno prijavo dejanskega zaslužka. Na to se pravočasno opozarjajo vsi zavarovanci, ki spadajo po cifirani naredbi v 18. mezdni razred. Kdor bi se pa za pravilno uvrstitev pravočasno ne zanimal, se ne bo smel pritoževati, če bo moral čakati na dajatve zato, ker bo moral urad šele ugotavljati dejanski zaslužek.

V »Brezalkoholni gostilni in okrepcivalnici« na Rimski cesti — Pred igriščem, poprej restavraciji »Pod staro lipco«, se nudi abstinentom, študentom, uradnikom, samcem, delavcem in vsem drugim brez razlike dvakrat dnevno sveža, zadostna, zdrava mesna hrana, t. j. kosilo in večerja skupaj za 10 Din. Opoldne vkuhana juha, meso in dve prikuhi, zvečer poljubno. Vsak dan in ob vsaki uri topla in mrzla jedila kakor domače salame, klobase (Urbas) in dvakrat dnevno sveži goljaš, mleko, bela in črna kava, čaj s sokovi itd. Točijo se raznovrstni zajamčeno pristni sokovi, kislo mleko itd. Za ljubljanski velesesej se bo točilo tudi zajamčeno pristno »brezalkoholno vino«.

VI. MEDNARODNI VZORČNI VELESSEJEM V LJUBLJANI,

ki se bo vršil od 26. junija do 5. julija, naj bo zopetna manifestacija slovenskega in jugoslovanskega gospodarskega življa. Slovenija je pač v Jugoslaviji industrijsko najmočnejša in njeni veleseseji, zrealo procvita njenega gospodarstva, obrti in trgovine, so vsakokratna reprezentanca jugoslovanske industrije, obrti in trgovine ter njenega napredka. Kakor druga leta bodo tudi letos na Ljubljanskem veleseseju zastopane trdke skoro vseh evropskih in deloma izvenevropskih držav. Na vsak način bo pa letošnji velesesej najpomembnejši, kajti nudil bo vpogled v vse panoge zadnjih tehniških novosti. Kdor ima količak smisla za gospodarstvo Slovenije in države in komur je količakaj za zboljšanje trgveskih odnošajev, mora posetiti letošnji velesesej. Ogledal si bo lahko specialno razstavo »Slovenska žena« in poučne strokovno urejeno Higijensko razstavo. Za obisk veleseseja so preskrbljene vse ugodnosti. S permanentno legitimacijo, ki stane 30 Din, je združena ugodnost celovite vožnje na vseh vlakih in brzovlakih. Legitimacije se dobe pri velesesejski blagajni in vseh večjih denarnih zavodih in trgveskih korporacijah. Obiskovalec veleseseja s permanentno legitimacijo naj si kupi pri oddodni postaji celo vozno karto in jo naj obdrži. Povratek mu je brezplačen s

je točno razdelil na šest enot po deset krajcarjev: Trst, Brno, Gradec, Dunaj, Prago in Linc, zakaj mož je bil navdušen loterist.

Jeseni, ob nastopu prvega dežja, se je spremenilo njegovo stanovanje v pravo romarsko pot otročajev cele šentjakobske fare. S seboj niso prinesli cul s klobasami, fižolom in suhimi hruškami, pač pa brez števila starih škarpet, ki bi človek mislil, da so jim že davno postavljene nagrobni spomeniki z napisom in brez njega. Izba mojstra Rudelja je bila tedaj bolj podobna skladišču starih škarpov nego čevljarski delavnici; tu so bili zbrani vzorci vseh tipov in kvalitet, od čisto majcenega otroškega čevljička do škernjev ogromnih dimenzij, poleg mlečnczbih mladičev osiveli starci, med katere se je zgubila kaka škrbasta copata, izdelek škofjeloške domače umetnosti.

(Dalje prih.)

potrjeno legitimacijo. Družini so na razpolago posebne družinske vstopnice po 20 Din s pravico enkratnega obiska za tri osebe. Navadna dnevna vstopnica za eno osebo in enkratni obisk pa stane 10 Din. Permanentne legitimacije se dobe; v vseh denarnih zavodih, Tourist Office, Aleksandrova cesta, Gerjane, Kolodvorska ulica, Josip Zidar, Dunajska cesta 3, dalje pri županstvih, trgovskih gremijih, denarnih zavodih in razprodajalcih legitimacij v vseh večjih krajih Slovenije.

Din 75- znaša carina za te čevlje.
„VOIKA“ ne plača nič carine, ker sam izdeluje, zato samo:
Din 198-

fini Boks-kalf, nizki kakor visoki samo pri
„VOIKA“, Ljubljana.
Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Iz stranke.

s Hrastnik. Kraj. pol. organizacija JSDS in KDZ sklicuje svoj redni letni občni zbor v nedeljo, 27. junija v prostoru g. Plaznika. Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev; 2. volitev novega odbora; 3. razno. — Po potrebi se lahko dnevni red razširi. Odbor.

Dopisi.

ŠOSTANJ. V zadnji »Del. politiki« se je nekdo obregnil ob nas socialistične občinske odbornike, ki smo glasovali

proti, ozir. se vzdržali glasovanja za krajevno potrebo gostilne v Zadrudnem domu. Naj tukaj opišem ves položaj. Pred letom je zaprosil F. Klančnik za krajevno pravico in isti hiši, prošnjo smo mu socialistični odborniki odbili. Nato je kupilo hišo Kons. dr. za Slovenijo in jo preuredilo v lepo prodajalno, pa tudi v gostilniške prostore, v nadstropju pa je dvorana z odrom. Kons. društvo je zaprosilo za kraj. pravico. Ker je pa v Šostanju itak že preveč gostiln, smo glasovali še enkrat proti, četudi v lasno škodo (kakor pravijo). Bili smo mnenja, da naj se ustanovi brezalkoholna gostilna, ki bi bila potrebna. Nekateri vodilni člani tukajšnjih organizacij pravijo, da ni pravega gibanja v Zadrudnem domu, če ni gostilne. Ugotavljamo, da to ni resnica, ker organizacijsko delo se lahko vrši brez alkohola. Ni treba, da bi se po vsakem sestanku ali vaji po nepotrebnem pilo, radi knjižnice pa menda tudi ni potreba gostilne. Ob prireditvah pa itak lahko vsako posvetno društvo toči. Zato smo se vzdržali glasovanja. — Sklicana je bila tukaj tudi neka konferenca delavskih zaupnikov, na kateri je razlagal F. S., da naj bi plačala tretjino stroškov za »Zadrudni dom« »Svoboda«, tretjino Kons. društvo, tretjino pa politična in strokovna organizacija, to da bi bilo celno gospodarstvo. Prav radi mu verjamemo, ali če bi morale šostanjske organizacije toliko prispevati, potem si rajši sami postavimo svoj dom, ki bo zares delavski dom, kar pa sedanjí ni in ne bo niti potem, ko bo že ves plačan. Kajti v sedanjem domu le bolj malo z delavci občujejo, se bolj naslanjajo na nemške kapitalistične stranke, in če pride kak konsumar, šostanjskih delavcev še pogleda ne. Zakaj ne? Ej, saj »konsumarji itak vkup držimo«, kaj je potreba se med delavce mešati, ti naj kupujejo, četudi dražje ko drugod, saj to je vseeno! Če bo šlo tako naprej, bo prodajalna kmalu zaspala, delo v organizacijah, naj bo na tem ali onem polju, spi tudi. Najbolj živahna je še »Svoboda«, ki ji pa hočejo

tudi nataktni nagobčnik: delaj in tiho bodi! Zadnji čas so začeli napadati agilne sodruge, ki se niso nikjer ustrašili dela. Politična organizacija SPJ spi spanje pravičnega, odkar se je izvršilo »šostanjsko zedinjenje«, o katerem kriči v svet, doma se pa le prav malo giblje. Strokovna organizacija ima prav malo članov, bile so potem še poneverbe in tako je delavstvo izgubilo zaupanje do nje. Bomo videli, kaj bo delal novoizvoljeni odbor. Ali se bo bolj brigal za delavstvo? Naj malo pogleda, kako dela delavstvo raznim kapitalistom vile in palače za sramotne plače in 10—12 ur na dan. Edino v »Svobodi« je malo bolj živahno, čeprav se večina članstva prav malo briga zanjo, pač pa znajo nekateri kritizirati in od zadaj napadati. S tem boste odbili še tiste, ki dosedaj delajo, kajti če bi oni kritikastrí bili zares taki, kakor pravijo da so, potem bi se pokazali s svojim delom pri vseh odsekih. Tako pa vidimo pri delu vedno iste ljudi, vas pa nikjer. — To je samo malo

odgovora na napade v »Delavski politiki«. Če pa hočete, da se srečamo še večkrat, prosimo, da nadaljujete. Vam bomo vsaj lahko marsikaj pokazali, kar do danes še ni pršlo na dan. — Socialistični občinski odborniki.

Tekstilbazar

v Ljubljani
Krekov trg št. 10

prodaja

Modni batist meter po Din 5.—
— kambrik, krep in cefir meter po Din 10.—, delen in piké meter po Din 12 ter štofe za moške in ženske po tako nizkih cenah kakor nikjer!

26. JUNIJA - 5. JULIJA 1926.

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja

VI. LJUBLJANSKI
MEĐNARODNI VZORČNI VELESEJEM

Najstarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava naše države.
Zbirališče trgovcev, obrtnikov in industrijalcev.

Razstavljalci so samo prvovrstna podjetja. — Cene brezkonkurenčne.
TORAJ NAJUGODNEJŠI OGLED IN NAKUP VSAKOVRSNEGA BLAGA.
Permanentna legitimacija upravičuje do 50% znižanja na vseh vlakih (tudi hrzovlakih razen S. O. E.). Cena Din 30.—

NAJCENEJŠA PRILIKA ZA IZLETE IN OBISK ALPSKIH KRAJEV IN KOPALIŠČ DIVNE SLOVENIJE.

Tehnične novosti. — Razstava »Slovenska žena«, »Higijenska razstava. Stanovanja preskrbljena.

Legitimacije se dobe v denarnih zavodih, gospodarskih društvih, potniških pisarnah itd.

Pozor, prepričajte se predno kupite

Pletilni stroji patent „IDEAL“ so dosegli z novimi značajkami svetovni rekord!

5 letno jamstvo!

Zeloga in velika izbira pri generalnem zastopniku

F. KOS, LJUBLJANA, Židovska ulica.

Paviljon F. št. 189, 191, 193, 195, 197.

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Kadar pridete v Celje in predno nakupite manufakturno blago, moške in ženske izgotovljene obleke, plašče, suknje, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov

„PRI AMERIKANCU“ - Glavni trg - pri farni cerkvi.

Tam se prodaja najceneje, ker ima lastno tovarno Obleka moška štofasta od Din 350.— naprej. SPECIALITETA: Moška obleka, po meri narejena, zajamčeno pristna volna samo Din 350.—. Cajgaste moške hlače, močne od Din 45.— naprej.

Barhant, flanela in vse drugo blago po najnižji ceni.

Velikanska izbira moških in ženskih štofov.

Oglejte si

„Pri Amerikancu“, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Za pomladansko sezijo

najugodnejši nakup perila, pletenin, galanterije, potovalnih potrebščin itd. pri

Gašpari & Fanningner nasl.

SLAVKO ČRNETIČ

moda, galanterija, perilo

MARIBOR, Aleksandrova cesta 23

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je kakšno

inseriratno politiko

delajo trgovci. — Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje!

Priporočamo trdko

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najugodnejši nakup

otroških majic, kopalnih hlač, nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloba, šifona, kravat, raznih palic, dežnikov, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, Solingen škarij in nožev.

Na veliko! Na malo!

Novo gosje perje

belo, necufano, 1 kg po 25.— Kč
belo, cufano, 1 kg po 45.— Kč

pošilja po povzetju najmanj 4 kg
R. Freund, trgovina s perjem,
Praha I., Benediktská ulica 1.

KOLESA

samo pri

Gorcuc

Palača Ljublj. kreditne banke

Mlinarji pozor!

Odda se dobro urejen mlin v najem v industrijskem kraju na Gorenjskem. Zelo ugodni pogoji. Pismene ponudbe na upravo „Napreja“ v Ljubljani, poštni predal 168 pod „Mlinar“.

SAMO ENKRAT

poskusite in kupili bodele vedno pristno angleško in češko sukno, kamgarne, ševijole za moške in najnovejše volneno modno in perilo blago za spomladanske ženske obleke po znižani cení v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik
Celje

Na željo se pošljejo vzorci Postrežba solidna!

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri trdkí

I. N. Šoštaríč

MARIBOR, Aleksandrova cesta šte. 13.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejšje plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejšja uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.

Vojvodinjski čevljarji so na svojem občnem zboru, ki se je vršil dne 23. maja t. l. v Novem Sadu, protestirali proti organiziranju delavnic za popravilo naše obutvi.

Čevljarjem!

Ne smatramo, da smo izpolnili svojo dolžnost služiti javnosti s tem, da prodajamo obutev.

Moralna dolžnost vsakega trgovca in proizvajalca je, da skuša in se trudi doseči možnost, da se njegovi proizvodi izrabijo do skrajnosti.

Naši odjemalci se pritožujejo, da nočete popravljati naših čevljev.

Vsled Vašega postopanja smo primorani organizirati delavnice za popravilo čevljev.

Nočemo nikomur odvzeti kruha.

Zaposlujeemo samo domače ljudi, izučene v čevljarski stroki.

Organiziramo delavnice tako, da zaposleni čevljarji kar največ popravijo ter čim več zaslužijo in da strankam čim najceneje postrežejo.

Tovarna „BATA“ nima od delavnic za popravila čevljev v kraljevini SHS nikakih koristi. Koristi imajo samo odjemalci in čevljarski delavci.

Radi tega Vaš protest proti našim delavnicam za popravila čevljev ni upravičen.

BATA